

Vnímání a čas

Kdykoli něco vidíme, slyšíme, cítíme atd., prostě smyslově vnímáme, uplyne mezi tzv. podnětem pro náš vjem a mezi ustavením (vytvořením) příslušného vjemu nějaký čas, takže platí, že všechny naše aktuální vjemy se vlastně vztahují k něčemu, co už právě pominulo a vlastně nemusí nadále trvat dál beze změny. Jinými slovy, to, k čemu se naše vjemy vztahují, už nikdy není přesně totožné s tím, k jakým změnám mezitím došlo. V běžném životě to má sice většinou malý až mizivý význam (ovšem zdaleka ne vždy; v některých případech je naopak dokonce třeba určité aktivity poněkud „upravit“ tak, aby se zaměřily nikoli na to, co právě teď vnímáme – a co tedy už se stalo minulostí –, ale na to, co v nejbližších chvílích očekáváme, že se stane – tak se ostatně orientují i predátoři, pronásledující rychlou a zejména kličkovou oběť). Protože si člověk v dějinách postupně osvojuje stále komplikovanější způsoby znásobení, zesílení, prohloubení a až neuvěřitelného upřesňování (a doplňování) svých smyslových vjemů ať už přímo (třeba dalekohled nebo drobnohled, kdy přec jen svůj zrak upotřebí) nebo nepřímo za pomoci nejsofistikovanějších metod, dochází někdy k tak obrovským časovým distancím mezi skutečným děním a jeho vnímáním a zaznamenáváním, že může jít (např. v astrofyzice) až o stamiliony a dokonce miliardy let. Samozřejmě to všechno víme, dokonce to leckomu může připadat jako zcela triviální, ale neuvědomujeme si dost, co to znamená, jaké to má důsledky pro náš přístup ke skutečným děním. A zejména si to dost neuvědomují ti, co kladou tak vtíravé otázky po „smyslové vykazatelnosti“

(Písek, 121027-4.)